

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 47.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

*Quis quantūque siem, qua maiestate verendus,
Quam nulli similis, quam non imitabilis ulli,
Littera scripta docet, cali ipsi atque astraloquuntur.*

¹⁰ *Ille ego, cui nec heri, nec cras, nec quod fuit olim,
Aut erit, obijcitur, sed sunt presentia semper
Omnia qua causis firmis, & lege sequuntur
Aeterna; obscuraque, & quam fas vertere nulli.
Quis verò mentem, quis Numinis alta potentis
Consilia explorei? qua vis hominum. ve Deum. ve
Obstiterit? non si calum coniuret & Orcus,
Irritum erit quod nos longè prauidimus antè,
Maxima quam vasti strueremus mœnta mundi.*

¹¹ *Iamque meo ne quis dubitet de numine, signum
Quo non est aliud caelo presentius edam.
Ergo eat exclusus dudum quem saepe diūque
Parturio terris fortunatissimus ales,
Anteulet Zephyros, quando sic sacula poscunt,
(Nec retinere labet, nec fata propinqua morari.)
Par ales superis, tractūque relinquat eos,
Vnde rubet ventura dies, fugitiuaque pallet
Nox roseis afflata iugis, & prapete nisu
Pennarum, pernix alienum pergat in orbem;
Vade, vola felix, & numine missa secundo;
Nulla tibi ventorum vis, rapida. ve procella
Obstiterit, me me duce & auspice nubila scandes,
Aeriāsque plagas tranabis, & infera regna
Peruades, & promissos potièris honores.*

¹² *Accipite hæc animis, & ferrea ponite corda,
Cervicēque nouo tandem consuescite duras
Emollire iugo; satis, heu, satis aspera contra
Arma Deum sanctum scelerata mente tulistis,
Iustitia procul & vera pietatis amore
Seducti, nunc versa retro vestigia ferte,
Accelerate, venite, procul mora segnis abesto:*

¹³ *En mea iam propior patriam clementia dextram
Tendit, opemque offert, in speratamque salutem:
Vos modò vexillum prærupto in monte Sionis
Suspicite erectum, Isacides, vestraeq; salutis,
Virtutisque mea; maiestati que tremenda
Magnificum letis animis spectate trophæum.
At vos Assyria, Babylonica scorta, puella,
Virgineum frustra simulata frontis honorem,
Signaque mentiti geritis non vera pudoris.*

Cyrum hic
plerique in-
telligunt. Et
cõparat eum
aliti velocissi-
mo. Est autè
typus Christi.

Christum in-
telligit, de
quo Paul. 1.
ad Corinth.
cap. 1. Factus
est nobis ius-
titia & re-
demptio.

Cap. 47.

¹⁰ Annũtians ab ex-
ordio nouissimum, &
ab inirio quæ necdũ
facta sunt, dicēs, Cõ-
filium meum stabit,
& omnis voluatas
mea fiet:

¹¹ Vocans ab Orien-
te auem, & de terra
longinqua virum vo-
luntatis meæ. & lo-
cutus sum, & addu-
cã illud: creauit, & fa-
ciam illud.

¹² Audite me duro
corde, qui longè estis
à iustitia.

¹³ Propè feci iustitiã
meam, non elonga-
bitur, & salus mea nõ
morabitur. Dabo in
Sion salutē, & Israëli
gloriam meam.

Cap. 47.

¹ Descende, sede in
pũluere virgo filia Ba-
bylon, sede in terra:
non est solium filia
Chaldæorum, quia
ultrà non vocaberis
mollis & tenera.

Tempus

Tempus adest, vobis quo larvam detrahet omnem
 Vindicis os, oculusque Dei, quem fallere nulli
 Contigit; & duratis adhuc pugnare Tonanti?
 Cede Deo Babylon solium turrata superbum,
 Et terra prostrata pedes victoris adora.
 Descende infelix Chaldaei filia regis,
 Filia deliciis & turpi perditæ luxu,
 Propexamque comam, pictosque in puluere vultus
 Deice: non etenim lauta amplius, vinctæque fædos
 Inter amatores lenta spatiabere in umbra.

2 Tolle molam, & mole farinā: denuda turpitudinem tuam, dis-cooperi humerū, reucla crura, transi flumina.

1 Iamque tibi nil turpe puta quodcunque minaci
 Imperiosa potest vultu fortuna tubere,
 Pone animo reges atavos, seruire memento,
 Incibe pistrinum tractare, moleq; rotanda
 Assuetas ad sceptræ manus adhibeto, farina
 Est hodie subigenda tibi, dominoque coquenda
 Pransuro, niueos age denudare lacertos
 Non pudeat, distringe sinus, & veste remissa
 Nudum aperi pectus, tennes insigne pudoris
 Pone procul vittas, sparsos ferat aura capillos,
 Non teretes velent sandalia lutea saras,
 Supra infræque artus utero tenuis exue cunctos:

3 Reuelabitur ignominia tua, & videbitur opprobriū tuum: vitionē capiam, & nō resistet mihi homo.

Nam cui captivum custodis serua pudorem
 Coniugio? dominum rapidos miseranda per amnes,
 Per iuga pèrque niues nuda seēt abere planta:
 1 Tum fiet quidquid tegis extra intræque pudendum
 Orbe palam toto, fædi reagentur amores,
 Et sitiens semper venus & monstrosa libido,
 Indomitūsq; ardor, nulloq; explebilis vsu,
 Et vestri sexus infamia tota patebit.

4 Redemptor noster, Dominus exercitū, nomen illius, sanctus Israël.

His ego qui sontum vitas & crimina solus
 Vindico, ter sanctus Deus, & ter ubique tremendus,
 Suppliciiis queis digna vltum te protinus ibo,
 Suppliciiis, seri recolent quæ saepe nepotes.

5 Sede tacens, & intra in tenebras filia Chaldaeorum: quia non vocaberis vitra domina regnorum.

4 Nec mihi quisquam hominum mortali semine cretus
 Cogitet oppositis contendere viribus audax.
 Vincere namque meum est, bellisque imponere finem,
 Quem statuo, gentesque armis domitare rebelles.

5 Tu verò, nulla non sugillata patenter
 Parte tui, tot dedecorum liuoribus vsta,
 Tot maculis, tot stigmatibus contusa pudendis,
 Calum audes lucemque pati? quin occulte densis
 Te tenebris, nudæque sedens sub rupe, gemensq;

Babylon filia Chaldaeorum dicitur, quod in eius substructione vix sit Chaldaeorum operis: gemina Semiramis. Veteres molis manuariis utebantur, & molæ terite apud eos erant extrema feritatis.

Volue

*Volue memor tecum vite commissa prioris,
 Nequitiasque tuas, quantoque à culmine rerum
 Corrueris reputa, iam non regina vocari
 Assuesce, & teneram seruilibus indue vinclis
 Cervicem, tibi rex auus excidat & pater. Olim hæc
 Præteriere, ferus nunc omnia possidet hostis,
 Iure quidem immissus, qui factis facta referret
 Digna tuis. ⁶ quidem tandem feritatis omissum
 Saniatq; fuit, cum nuper ad arma coactus
 Irata repetenda manu, male sana pararem
 Consilia ulcisci, fedamque domare furentis
 Perfidiam populi, tuaque huic mihi sola placeret
 Dextra ministerio? tamen hæc loca lecta sciebas
 Sorte mihi dudum, gratamque ante omnia sedem.
 Cur mores truculenta tuos animumque ferinum
 Quam nostrum potius genium nutumque secuta,
 Fāsque nefāsque simul nullo discrimine miscens,
 Fædasti sanctos infanda cæde penates?*

*Te nec virgo genas lacrymis suffusa pudentes,
 Nec longæua parens canos lacerata capillos,
 Nec puer imbellis, granibus nec adobrutus annis
 Decrepitūque senex, sua quos natura tuctur
 Et prohibet violare pudor, quibus vrsa Lybi stis
 Parceret, aut fœta rabies ieiuna leæna,
 Mouerunt: tu templa sacris, tu septa puellis
 Castra viris, cunas pueris, thalamosque maritis,
 Tu miseris magnas spoliasti ciuibus vrbes.
 Tu nihil illicitum, nihil inuiolabile ducens,
 Sanguine, cæde, stupro, scelere, immanique ruina,
 Naturæ leges, diuina humanaq; iura,
 Omne audere nefas promptissima, peruertisti.*

⁷ *Dumque domum nuper victricia signa referres,
 Dicebas (memini) spoliis inania meorum
 Captiuosque palam reges, casosque recensens,
 Vicinus: en vobis belli monumenta peracti
 Certa fero, ciues, vinculum cum principe vulgus
 Aequatumq; solo, quo non augustius vllum
 Nescio cui quod terra Deo Iudæa dicat
 Templū, excelsum, ingēs, auroq; & marmore structū.
 Cætera mors hausit, ferrumque ignesque tulere;
 Omnia nunc vobis securaputate, nec vllus
 Turbet ab hoste metus, viuam dum sacula viuent,
 Collaque magnorum calcabo minacia regum.*

c. 2

Aetes-

Hinc aduer-
 tant reges &
 principes,
 prætextu iusti
 belli nefas ef-
 ferres sacras
 & sacra loca
 violare, & fer-
 rū in quolli-
 ber stringere,
 sine sexus aut
 ætatis discrimi-
 ne: quanto
 minus cum
 bella mouen-
 tur iniusta?

6 Iratus sum super
 populum meum, cō-
 taminavi hereditate
 meam, & dedi eos in
 manu tua: nō posuisti
 eis misericordias: su-
 per senem aggrauasti
 iugum tuum valde.

7 Et dixisti, In sempi-
 ternum ero domina.
 non posuisti hæc su-
 per cor tuum, neque
 recordata es nouissi-
 mi tui.

8 Et nunc audi hæc delicata, & habitans confidenter, quæ dicis in corde tuo, Ego sum, & non est præter me amplius: non fedebo vidua, & igno- rabo sterilitatem.

9 Venient tibi duo hæc subito in die vna, sterilitas & viduitas: vniuersa venerunt super te, propter multitudinem maleficiorum tuorum, & propter duritiam incantatorum tuorum vehementem.

10 Et fiduciam habuisti in malitia tua, & dixisti, Non est qui videat me. Sapientia tua & scientia tua, hæc decepit te. Et dixisti in corde tuo, Ego sum, & præter me non est altera.

11 Veniet super te malum, & nescies ortum eius: & irruet super te calamitas, quæ non poteris expiare: veniet super te repente miseria quam nescies.

12 Sta cum incantatoribus tuis, & cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti ab adolescentia tua, si forte quid profit tibi, aut si possis fieri fortior.

13 Defecisti in multitudine consiliorum tuorum: stent, & saluent te augures cæli, qui contemplabatur sidera, & supputabatur menses, ut ex eis annuntiantur ventura tibi.

*Aeternisque premam imperiis. o caca futuri
Pectora, tunc rebus considerare stulta secundis
Audes? nec sero quid vespera sole minetur
Prospicis? o miserè instabili confisa sereno,
Dum securatui nimium, dum nescia sortis
Ventura tibi blandiris, & deside luxu
Perdita, delicias facis, & regalia ducis
Otia molle sedens, & spes tibi fingis inanes,
Et nullis sobolem spondes tibi defore sacris,
Quæ viduos hosti thalamos, orbamque perempta
Prole domum, vacuosque lares fecisse triumphas.*

*Hæc eadem tibi nil metuenti tale, repente
Euenient: En qua tot regum mater & vxor
Nuper eras, felix numerosa prole, beato
Felix coniugio, si fata immota manerent,
Nunc viduo miseranda iaces & frigida lecto,
Et nutus, assueta iubere, tremiscis heriles.*

*His tua te mersere malis immania facta,
Ambitioque furens, regni que insana cupido,
Hæc tibi tamdudum ex illo metuenda fuerunt
Tempore quo sacris Hecates deuota triformis,
Dæmonibusque litans magicas accingeris artes,
Contemptoque Deo, quem nil curare, nihilque
Possè videre putas, regnis noua regna subactis
Accumulas, totumque hauris spe feruida mundum:
Vnde repentinum merita tibi nuntio verus
Exitum vates, laqueumque, specumque latentem,
Quam nil tale timens, nunquam emersura, subibis.*

*At verò, tantam hanc cladem, subitamque ruinam
Non auium voces, obseruatique volatus
Prædixere tibi, non vatum turba tuorum,
Non Persæ cecinere magi, non vidit aruspex
Chaldeus, non inspectis Babylonius extis
Augur præmonuit: nil te iuuere prophanæ
Impuræque artes, anuum commenta malarum,
Quæ tumulos & busta obeunt, quæ gramina mæstis
Nata sepulchretis ad lunam multa precantes
Nocte silente legunt; teneros nil profuit annos,
Et docilem his studiis olim exercere iuuentam.*

*Prodeat impostrix acies, suaque aduocet arma
Mendax Astrologus, coniurent cuncta magorum
Concilia; haudquaquam de cælo signa notantes
Auertent telum, quod dudum & sæpè minatus*

Nunc

Neque enim
Babylonij po-
terat tibi per-
suadere se à
Cyro debel-
landos.

Nunc vltirice manu nulli reuocabile vibro.

¹⁴ Ecce velut stipulae rapido quas flamma sonore
Inuasit, momento vno feralibus omnes
Consumpti perière rogis; cine facta rapaces
Ossa tulere Noti, nec tanto paruus ab igne
Reliquus argentem calefecit carbo popellum.

¹⁵ Scilicet ille malus teneris quem luxus ab annis
Imbiberas cum lacte simul, totòque sequentis
Aeui curriculo fouisti semper, ab ipsa
Quippe rudi dudum scelus omne edocta iuuenta
Contemptusque Dei, rerumque profunda latentum
Cognitio, vetitas olim quaesita per artes
Hanc cladem peperere tibi, quam nulla silebunt
Saecula, consultis & consultoribus aequam.

Cap. 48.
Per antiche-
sin transit ad
Israëlitas.

¹ Assyrios haec fata manent, qua vertere nulli
Fas hominum, nulli quos percoluere deorum:
At vos, qui veterum titulos iactatis auorum,
Stemmatibus variegatis, & sanguine tantum
Mentiti genus Isacidum, claramque Iacobi
Progeniem; audite haec, qui non effabile numen,
Quod proferre timent ipsa sine corpore mentes
Celiuaga, nomen calo terrisque tremendum
Vertitis ad fraudes periura voce tegendas:

² Interea sceleri speciosa vocabula vestro,
O impostores, praetexitis, & genus alto
Israële satum, & primos sanctae urbis honores
Præripitis, falsoque Dei praesentis amicam
Persuadetis opem: Deus omnem belliger odit
Iamdudum fucum, nec tales perferet usus.

³ Ecce vides, meritoque tuo gens perditasentis,
Ni tibi (quod credo) frons aenea, ferrea ceruix,
Et triplici pectus riget aere, miserima sentis
Quam tibi vera olim, quam sum manifesta minatus.
Cum canerem saeculis instantia fata futuris,
Ecquid ab ore meo, quod non mox ipsa probauit
Euentu praecleara fides, auctore profectum est?

⁴ Vt dixi, ut volui, mox erupere malorum
Agmina, vindictae scelerum prouisa tuorum.
Nam surdam monitis clausisti mollibus aurem,
Dura nimis, sensusque omnes adamante reuincta.

⁵ Haec ego, ne falso vestris praeuisa referres
Dæmonibus, volui predicere, dictaque iussi
Esse rata ut fierent, quae tam praesentia nunquam

c 3

Sperasses,

14 Ecce, facti sunt quasi stipulae, ignis combussit eos: non liberabunt animam suam de manu flammae: non sunt prunae quibus calefiant; nec focus, ut sedeant ad eum.

15 Sic facta sunt tibi in quibuscumque laboraueras: negotiatores tui ab adolescentia tua, unusquisque in via sua errauerunt: non est qui saluet te.

Cap. 48.

1 Audite haec domus Iacob, qui vocamini nomine Israëli, & de aquis Iuda existis, qui iuratis in nomine Domini, & Dei Israëli recordamini non in veritate neque in iustitia.

2 De ciuitate enim sancta vocati sunt, & super Deum Israëli constabiliti sunt: Dominus exercituum nomen eius.

3 Priora ex tunc annuntiaui, & ex ore meo exierunt, & audita feci ea: repente operatus sum, & venerunt.

4 Sciu enim quia durus es tu, & neruus ferreus ceruix tua, & frons tua aerea.

5 Praedixi tibi extitit: antequam venirent indicaui tibi, ne forte diceres, Idola mea fecerunt haec, & sculptilia mea, & conflata mandauerunt ista.

6 Quae audisti, vide omnia: vos autem num annuntiafastis? Audita feci tibi noua extitit, & conseruata sunt quae nescis: